

Änkan Anna Greta Hagman

Anna Greta Johansdotter föddes 1746 enligt de uppgifter som finns i husförhörlängderna. Hon gifte sig på Muskö 1771-07-21 med båtsmannen Olof Hagman. Olof var redan bliven änklings tvenne gånger. Deras första barn, Johan Petter, föddes 1772-01-12, och följdes av Anders 1774-09-14.

En båtsman var både matros och soldat, och inte nog med det, han utnyttjades som arbetskraft också. Olof kommenderades att arbeta vid örlogssvarvet i Karlskrona. Där skadades han i en arbetsplatsolycka så allvarligt att han ej kunde kvarstå som båtsman. Han fick avsked i juli 1774 pga av oduglighet. Eftersom kronan var ansvarig fick han pension. Men pensionen var säkert inte tilltagen att försörja fru och barn på. Olof flyttade med familjen till Ösmo, där han tog arbete som dräng vid ett tegelbruk. Här tedde sig livet för Anna Greta och Olof med söner antagligen rätt hyggligt. Olof var inte värre därän än att han kunde arbeta vid tegelbruket och familjen utökades med två barn till. Isaac föddes 1779-03-10 och Maja Greta 1782-05-17. Men den goda tiden tog plötsligt slut, Olof dog redan 1785-02-10. Nu blev Anna Greta änka och ensam med barnen och utan försörjning. Hon blev kvar som inhyst vid Tegelbruket, förmodligen några år, det är svårt att avgöra hur länge. Hon levde sen som inhyst på flera ställen i socknen. I husförhörlängden är antecknat något om oanständigt leverne. I husförhörlängden finns bara de två små barnen kvar hos Anna Greta, de två äldre sönerna Hagman har jag inte lyckats hitta placerade hos andra familjer.

Min farmor berättade när jag var grabb på 1950/60-talet att vi härstammade från en av två bröder Hagman som placerades ut som barn i Västerhaninge. De skulle varit söner till Sophie Hagman i hennes förbindelse med hertig Adolf Fredrik. Allt tyder enligt ovanstående på att de placerades i något annat hem, de var 13 och 11 år vid faderns frånfälle. Imponerande att det som hände på 1780-talets slut kan berättas 1960, nästan tvåhundra år senare. Att sen inte Sophie var mor till dessa två gör mindre, en bra historia var det.

Anna Greta släppte de äldsta barnen till folk som kunde föda dem, för att själv söka klara de två yngsta. Ett vanligt förfarande på denna tid, jag har sett ett flertal exempel på att de äldre barnen placeras ut vid faderns frånfälle, och att modern tar hand om de yngre.

Anna Greta släpade sig fram, på något sätt tog hon sig igenom. Hon flyttade till Västerhaninge som förmodligen var hennes födelsesocken, kanske fick hon fattighjälp vissa tider? På slutet bor hon vid Nytorp i Västerhaninge, det anges i bouppteckningen. Men jag har ej funnit henne där i husförhörlängden. Nåväl, hon avled den 15 maj 1811. I hennes bouppteckning finns hennes kläder upptagna, 4 kjolar, två tröjor och en kofta samt två mössor av finare typ.

Hon hade två kistor, lite ull och lite getragg¹. Hon hade ett bord och en stol, säng hade hon ej. Sängen var säkert väggfast och hörde till huset. Hon hade ett täcke att sova under. Dessutom hade hon några byttor, ett mjölktråg och några grytor. Hon hade ett glas att dricka ur men inga andra bestick eller fat. Mitt i den påvra miljön finns utrymme för flärd, en spegel och de två mössorna som tycks ha varit av siden.

Hon hade en ko som hette Blomma, en gumse, en tacka, en gimmer² och ett lamm. Dessutom hade hon två getter, en vit och en black och hon hade två bockar.

Lodin kvitterade 3 skilling banco till fattigkassan, dvs. kyrkoherden Anders Lodin. Anna Gretas son Anders representerade arvingarna vid bouppteckningen.

¹Carl von Roland. 1914, nedtecknat 1734.

Armiak, en sorts kammelott, dvs. ett tjockt glättadt ylletyg eller ylle med blandning af gethår.

² Gimmer, årsgammal tacka, som ej haft lamm. Vingåkers lexikon (Internet) avskrift "Beskrifning öfver Vestra Vingåkers Socken" af N.Aug. Lundgren, 1873.